

FIȘA DISCIPLINEI

Catehetică

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Catehetică 1			Codul disciplinei	OLR8886		
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Lect.Univ.Dr.Liviu Vidican-Manci						
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Lect.Univ.Dr.Liviu Vidican-Manci						
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					15
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Studii Biblice, Dogmatică, Morală, Istorie Bisericească, Liturgică, Omiletică.
4.2. de competențe	Cunoașterea doctrinei, a cultului și a realităților sociale

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Frecventarea cursului în proporție de 70% Studentii se vor prezenta la cursuri și seminarii cu telefoanele mobile închise. Orice mijloc electronic va fi folosit cu aprobarea profesorului și în interesul cursului
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Termenul predării și susținerii lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții și nu se încalcă.

	<p>Nu se acceptă cererile de amânare decât pe motive obiectiv întemeiate.</p> <p>Nu sunt acceptate lucrările care nu sunt elaborate în conformitate cu exigențele și metodologia de elaborare și expunere a unei lucrări științifice (studierea temei pe baza bibliografiei indicare și expunerea cu respectarea metodologiei citării).</p>
--	---

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă) Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea istoriei catehezei și a tehnicilor clasice și moderne de catehizare.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Să înțeleagă diferențele dintre cateheză și predică Să înțeleagă importanța transpunerii în practică a noțiunilor catehetice; Să înțeleagă riscurile unei propovăduiri superficiale Să dezvolte abilitățile argumentative ale studenților în sensul obiectivelor precizate anterior.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<i>I. Cateheza în primele veacuri creștine</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă,	5prelegere

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

<p><i>a. Mântuitorul Iisus Hristos - Învățătorul Desăvârșit</i></p> <p><i>b. Instituția Catehumenatului: Cateheza Sfinților Apostoli; Cateheza în perioada post apostolică-școli și direcții generale</i></p> <p><i>c. Forme ale catehezei primare: cateheza baptismală; cateheza mistagogică și morală</i></p> <p><i>d. Cateheți și opere catehetice fundamentale: Clement Romanul; Sfântul Atanasie-pastoralele (295-373 dHr); Origen- opere exegetice (183-253 dHr); Sfântul Chiril al Ierusalimului- cateheze (315-381 dHr); Sfântul Grigorie de Nissa (353-394 dHr)-Marele cuvânt catehetic; Sfântul Ioan Gură de Aur- Catehezele baptismale; Catehezele maritale (344/7-407 dHr); Teodor de Mopsuestia- Articolele Simbolului de credință; Exegeza la Tatăl Nostru; Cateheze baptismale; Cateheze la Liturghie (428 dHr); Sfântul Ambrozie de Milano (339/340-397dHr)- cateheze liturgice (De sacramentis); opera exegetică (Comentar la Evanghelia de la Luca); Fericitul Augustin (354-430 dHr)- De catechizandis rudibus;</i></p>	<p>dialog, interactivitate</p>	
<p>V. Învățământul catehetic in B.O.R. (1 prelegeri)</p> <p>1. <i>Izvoarele catehetice</i> ale Ortodoxiei românești</p> <p>2. <i>Monumente ale învățământului catehetic românesc:</i> catehisme, manuale, tratate de pedagogie</p> <p>3. <i>Învățământul catehetic românesc astăzi.</i> Relevanța lui în plan european</p> <p>a.</p>	<p>prelegere, dezbateri sau discuție colectivă</p>	<p>5 prelegere</p>
<p>VI. Factorii esențiali ai educației religioase (1 prelegere)</p> <p>1. <i>Familia, Școala, Biserica-</i> relevanța lor în pastorală catehumenală. Cateheză și parenting.</p>	<p>prelegere, dezbateri sau discuție colectivă</p>	<p>4 prelegere</p>

Bibliografie

1. CLEMENT ALEXANDRINUL, *Pedagogul*, trad. pr. D. Fecioru, București, 1982 (vol. 4 Colecția Părinți și scriitori bisericești, prescurtat = P.S.B.).
2. SF. CHIRIL AL IERUSALIMULUI, *Catehezele*, trad. pr. D. Fecioru, București,
3. partea I, 1943, partea a II - a, 1945 (Colecția Izvoarele Ortodoxiei).
4. SF. GRIGORIE DE NYSSA, *Marele cuvânt catehetic*, trad. de T. Cristescu și N.
5. Barbu, București, 1947; ediția a II-a = 1998 (edit. "Sofia").
6. SF. IOAN GURĂ DE AUR, *Despre creșterea copiilor*, în vol. "Puțul și împărțire
7. de grâu", Bacău, 1995.
8. IDEM, *Huit catéchèses baptismales*, editate de Antoine Wenger, *Sources chrétiennes*, Paris, 1957, vol. 50, 284 p.
9. *SF. VASILE CEL MARE, *Omilia către tineri*, trad. pr. D. Fecioru, București, 1986 (vol. nr. 17 din colecția P. S. B).
10. ADLER, GILBERT, VOGELEISEN, GERARD, *Un siècle de catechese en France*, Beauchesne Editeur, Paris, 2011.
11. ALBERICH, EMILIO ET BINZ, AMBROISE, *Adultes et catéchèse. Eléments de méthodologie cathédétique de l'âge adulte*, Coll.Théologies pratiques, Montréal, Novalis;Paris, Cerf; Bruxelles, Lumen Vitae, 2000.
12. GORDON pr. VASILE, *Introducere în Catehetica Ortodoxă*, Sophia, 2004
13. Vidican-Manci, Liviu, *Cateheze pentru cei botezați*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2023.
14. Vidican-Manci, Liviu; Crețu, Vasile, *Cercetările profesorilor de Omiletică și Catehetică din Patriarhia Română*, Renașterea, 2021.
15. VIDICAN-MANCI, LIVIU, *Propovăduirea Evangheliei în Era Digitală*, PUC, 2020.
16. VIDICAN-MANCI, LIVIU, „Provocările catehetului ortodox în fața „digital natives” în vol. Simpozionul Internațional, Dumitru Stăniloae, „Teologie și Pedagogie. Identitate specifică și responsabilitate comună în actul educației”, (ed.) Pr. Ioan Vicovan, Pr. Cezar Hârloan, Emilian Roman, Doxologia, Iași, 2016, pp.379-390.
17. VIDICAN-MANCI, LIVIU, „Generații spre catehizare „Digital Natives” dintr-o dublă perspectivă, în vol. Slujirea catehetică și omiletică a Sfintei Biserici în vederea evaluării religioase a tineretului ortodox – istoric și actualitate. Sf.Mc.Antim Ivireanul model al educației prin cultură, Simpozionul profesorilor universitari de Catehetică-Omiletică, 30 oct.-1 nov.2016, Ed.Univeristății Valahia Târgoviște, pp. 50-57.
18. VIDICAN-MANCI, LIVIU, „Biserica Ortodoxă Română și provocările „continentul digital”, în Misiunea parohiei și a mănăstirii într-o lume în continuă schimbare, vol. simpozionului internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă, 3-4 noiembrie, coord.pr.prof.dr.Vasile Stanciu și pr.lect.univ.dr. Cristian Sonea, Ed.Renașterea, Cluj-Napoca 2015, pp. 200-206.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
-------------------------	-------------------	------------

Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei – pregătirea apercetivă	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei – anunțarea temei	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei – tratare și argumentare	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei – tratare și argumentare	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei - recapitulare	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei - asocierea	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei -generalizarea	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei - intuiția	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
Alcătuirea catehezelor: <i>Momente logico-psihologice</i> in desfășurarea catehezei - aplicarea	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	-
<i>Mijloace practice de catehizare în Biserică: biblioteca parohială</i>	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	
<i>Mijloace practice de catehizare în Biserică: situl parohial</i>	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	
<i>Mijloace practice de catehizare în Biserică: pagina de facebook</i>	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	
<i>Mijloace practice de catehizare în Biserică: Instagramul parohiei</i>	expoziitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	

Mijloace practice de catehizare în Biserică: Activitățile cu tinerii	expozivă, discuție colectivă, fișă de lucru	
Bibliografie:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. CLEMENT ALEXANDRINUL, <i>Pedagogul</i> (date generale despre autor și lucrare, cu atenție asupra elementelor cu impact în pedagogia actuală: a. <i>Portretul pedagogului ideal</i>; b. <i>Atitudinea față de bunurile materiale</i>; c. <i>Sfaturi morale pentru comportamentul creștin</i>); 2. SF. CHIRIL AL IERUSALIMULUI, <i>Catehezele</i> (date generale despre autor și catehezele sale; cunoașterea conținutului “Procatehezei”); 3. SF. VASILE CEL MARE, <i>Omilia către tineri</i> (cunoașterea conținutului, cu atenție specială asupra acelor sfaturi care corespund exigențelor catehezei contemporane); 4. PETRESCU, PR. NICOLAE, <i>Catehetica</i>, Manual pentru Seminariile Teologice, București, 1978. 5. BULACU, PR. MIHAIL, <i>Studiu introductiv în catehetica ortodoxă</i> (Teză de a. doctorat), Oradea, 1928; 6. CĂLUGĂR, PR. DUMITRU, <i>Treptele formale și învățământul religios</i>, Sibiu, 1938. 7. IDEM, <i>Caracterul religios-moral creștin</i> (Teză de doctorat), Sibiu, 1955; 8. IDEM, <i>Metode și forme pentru prezentarea învățaturii creștine ortodoxe</i>, M.A., 1-3/1972; 9. IDEM, <i>Principii fundamentale ale învățământului religios</i>, în M.A. nr. 9-a. 10/1975; 10. IDEM, <i>Rolul cazaniilor în formarea vieții religioase și morale</i>, MB, 4-6/1978; 11. IDEM, <i>Hristos în școală</i>. Manualul catehetului ortodox pentru școala primară, a. vol. I, Sibiu, 1934; vol. II, Sibiu, 1937; 12. IDEM, <i>Șapte cărți de religie</i>, Edit. Episcopiei Romanului și Hușilor, Bacău, 1990 13. Crețu, Vasile, <i>Cateheză și liturghie. Mistagogie și formare în pastorația actuală</i>, Altarul Reîntregirii, 1/2023, pp. 47-67 14. GORDON, PR. VASILE, <i>Cateheze Pastorale pe înțelesul tuturor</i>, Sophia, 2012 15. VIDICAN-MANCI, LIVIU, <i>Firescul Sfințeniei</i>, PUC, 2020 16. VIDICAN-MANCI, LIVIU, <i>Cateheze la posturile de peste an</i>, www.mitropolia-clujului.ro/catehizare 17. VIDICAN-MANCI, LIVIU, „Importanța programelor pentru catehizarea adulților. Exemplificare: „Proiectul catehetic Să cunoaștem Sfânta Scriptură” în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, Cluj-Napoca, tomul XVI (2012-2013), p. 417-431. 		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală

10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea evoluției catehetei și a instituției catehemenatului în Biserica Primară, însușirea și utilizarea registrului terminologic și conceptual propriu disciplinei; - Asimilarea informațiilor fundamentale referitoare la disciplina catehetică; -capacitatea de a susține liber o cateheză; - cunoașterea etapelor catehezei și folosirea corectă a acestora în elaborarea catehezei 	Colocviu, condiționat de predarea și susținerea lucrărilor de seminar.	50%
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> - Înțelegerea și însușirea problematicii arătate la curs și seminar; - Capacitatea de a integra într-un discurs propriu informațiile și conceptelor asimilate; - Originalitatea în elaborarea lucrărilor/ eseurilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor, precum și capacitatea de modificare a lor în varii moduri 	<p>Elaborarea și susținerea unei lucrări de seminar (care să respecte toate rigorile unei lucrări scrise, note de subsol și bibliografie, redactare în Limba română cu diacritice etc), cateheză, repartizată de titularul activităților de seminar, la data stabilită, din cursul semestrului și predarea acesteia în seminarul din penultima săptămână de activitate didactică.</p> <p>Intervențiile punctuale și precise, observațiile pertinente în timpul seminarului</p>	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Cunoașterea generală a noțiunilor de teologie practică, a particularităților și sarcinilor acesteia, a istoriei catehezei și a importanței acesteia în propovăduirea Evangheliei Împărăției, a diferenței dintre predică și cateheză precum și a asemănarilor, a compunerii și gândirii unei cateheze respectând etapele de redactare, atât cele îndepărtate și cât și cele apropiate, a stăpâni terminologia de specialitate, <i>inventio</i>, <i>dispositio</i>, <i>elocutio</i>, <i>memoria</i> și <i>actio</i>. De asemenea, posibilitatea compunerii unei cateheze și capacitatea de a selecta judicios sursele de inspirație.</p>			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

04.04.2025

Lect.Univ.Dr. Liviu Vidican-Manci

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

17.04.2025

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".